

SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE UTCZA 11.
Telefon száma 788.

EGYETÉRTÉS

Dr. PAP ZOLTÁN
főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
szépirodalmi főszerkesztő.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE UTCZA 11.
Telefon száma 706.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan sziveskedjenek intézkedni...

Választások után.

A magyarok istene elhárította rólfunk azt a veszedelmet, azt a gyalázatot, hogy a nemzet saját kezébe adja a szoldateszka, a nagyhatalmi hóbort és a katonai kasztszelen, vérszemet kapva az itt uralkodó párt négy évtizedes magaviselete által, újabb óriási költségekkel akarta megnyomorítani az országot...

Jépesek törtenek, ráérünk, hogy lástázzunk bizonyos felfogásokat és jelszavakat, melyek a lejött kritikák napok alatt szárnyra keltek, melyek most már a nem várt eredmény után aktualitásra valódi igényt nem tarthatnak...

A választási hadjárat alatt a sajtó dícséretes tartózkodást tanusított attól, hogy egyetlen díszösán hangot vegyítsen az egyesült ellenzéki vezérbizottság működésébe. Egyetlen lapnak számbavehetlen bakafütködése nem tett hatást. Lehettek volna egyikünk-másikunknak észrevételei...

Részemről egy figyelmeztetést akarok megköszönni, mindazokhoz intézve, kik most már az új helyzetben a cselekvésre hivatva vannak. Ovadjunk attól, hogy a nem várt, ám nem is álmódolt nagy siker benyomása által szívünk ellágyuljon...

Az a hév, mely gróf Apponyit genialis elhatározására vezette, sőt az a lángoló buzgalom is, melyvel gróf Andrássy Gyula az ősi alkotmány

legitimátusa mellett sikra szállt, tisztácsolagfény ahoz a gyehenai lánghoz képest, mely gróf Tisza István köznapai uralkodási vágygyal s izzó gyűlölködéssel telt keblének kráteréből kikötött, hanem az a lovagiasság, nagylelkűség, sőt lágy szívűség, melylyel a kamarilla bérenczéről személyileg nyilatkoztak...

Gróf Andrássy a töle felhető legerősebb kifejezésekkel ítélte el gróf Tisza eszközeit, lemondásra szólította fel, ellene lépett fel választó kerületében és közalmkodásra, az Ezsaukéz markolása után Jákob szavával, azt mondotta róla, hogy végzetlenség, intencióinak tisztaságában nem kételkedik. Szemben ezzel az ellenmondással úgy segített magán a közönség, mely a nemes gróftól kezéből kieszerítte nem akarja, hogy ignorálja szavát, cselekvényeit tartotta mérvadónak...

Gróf Apponyi Albert pedig azt mondotta, hogy hiszem Szolnokon, hogy megérthetjük még azt az időt, midőn gróf Tisza István velünk együtt fog küzdeni mostani cselekedeteinek rettenetes következményei ellen. Gróf Apponyinak ez a mondása korántsem keltett oly nagy feltűnést, mint gróf Andrássy minden alkalommal elismert paradoxonai, de azoknak, kik észrevették, még is egy ürügye volt abban a bájtalban, melyet elővünk az által, hogy őt a magunkénak mondhatjuk. Ne fájjon a mi fejünk azéit, hogy mi lesz Tiszából. Ha talán a következők oly idő, melyben megjavítja erkölcsét, majd ráérünk neki megadni az amnesztiát, csakugy, mint már megadtuk másnak is. Abban a pillanatban, midőn gróf Apponyi oly jószívűleg előlegett, csak a veszedelmes ember állott előtte, akinek volt lelke ahhoz, hogy kamarilla és szoldateszka érdekében és megbíz-

sából törvényen, alkotmányon keresztül gázoljon.

Az olyanok irányában, mint a huszár mondja, se czirkalom, se kegyelem.

Moosáry Lajos,

Budapest, január 31.

„Eccellenz Kossuth” Mándert megbosztatának a bécsi udvari körök, csak azt nem, hogy a függetlenségi párt kormányképességevel komolyan illik, sőt kell foglalkozni. Ezt az úrúmpoharat, bármily rosszul esik is, ki kell üríteni a bécsieknek. Erről a témáról „Eccellenz Kossuth” ezim alatt vezércikkjezik különben a Neues Wiener Tagblatt. Konstátálja a tényeket, az eredményeket és bizonyos le nem küzdhető keserűséggel elismeréssel adózi Kossuth Ferenc egyéni kiválóságának. Kiemeli a konziliáns, de ezek dacára Ausztriában elfogadhatatlannak tartott politikai álláspontját, de nem tüntetett fel magát, hogy az osztrák felfogásnak szabad folytatni engedjen. Azt írja ugyanis a nevezett lap, hogy „ha alkotmányos gyakorlat szerint történnék minden, akkor legálább is annyira volna (Kossuthnak) megalkotni a jövőbeni kabinetet, mint bármely más pártnak — sőt több joga volna erre, mert az ő pártja számbelileg a legerősebb.” Majd perszifálja Kossuthnak a szereplését és a függetlenségi párt kormányképességét, többek között felhívja, hogy ha annak idején, a mikor a függetlenségi párt volt kisebbségben, a függetlenségi pártot a kisebbség, akkor a legújabb jelszónak a szabadelvű párt javára ekként kell hangzania: „Ejjen a kisebbség!” — Isten bizony, nem tud mitkét ez a bécsi politika meghatni, mert hiányzik belőle az őszinteség, hiányzik belőle a komoly politizálás minden attribútuma. Az idézett megjegyzésből különben azt következtetjük, hogy az udvari körök nagyon bizakodnak a kormányalakítás kérdésének nem alkotmányos megoldásában. A miu pedig tévednek, mert tévedniök kell! Más megoldásról, mint alkotmányosról, parlamentárisról szó sem lehet!

A miskolci kudarc. Bétükkel kiírva: gróf Tisza István körök egyszázharminczvennyoloz szavazattal kisebbséggel bukott. A budapesti IV. kerületben, Isten a megmondhatója, kiként és mily eszközökkel győzött, de az országos választásokon pártjával együtt elbukott. Hogy mi okból ragaszkodott oly szívóssággal Tisza az országos

kudarc után a miskolci mandátumhoz? — nem tudjuk megérteni. Volt ugyan katonaság keszenlétben Miskolcon, voltak balga reményű „szabadelvű” választók, de voltak am függetlenségi szavazók is keszenlétben elegend. Kár volt a kudarcok számát szaporítani. Igazán kár.

A válság.

Tisza István ma Budapestre érkezett; elment a szabadelvű párt klubjába, a hol hírül hozták neki miskolci vereségét. A miniszterelnök tudomásul vette bukását és kijelentette, hogy a győzőké a hatalom, de a felelősség is...

Hát persze, hogy a felelősség is. Az ellenzéknek ezse ágában sincs más vállára hárítani a felelősséget. Követeli azt a maga számára, de azzal követeli az irányítás lehetőségét is. A kivívott nagy győzelem minden gyümölcsét le akarja és le fogja szakítani s nem engedi meg, hogy elmélettel a nemzetnek nyilvánított akaratát meghamisítsák. A negyvennyolozas politika több katonát kapott az országot, mint a hatvanhetes; elképzelhető-e ilyen körülmények között, hogy a nagyobb számban levő katonaság lerakja a fegyvert a kisebbség előtt; az előtt a kisebbség előtt, a mely teljesen elenyvedt és erkölcsi hitelét végképp elvesztette! Ez képtelenség. A függetlenségi párt már teljesen tudatában van ennek s jövőbeni politikájának ez a tudat lesz útmutatója.

Mig az elvénbéli szabadelvű párt ezt sehogy sem képes belátni, addig Bécsben már tudomásul vették a szelek fordulását s komolyan szembenéznek azzal az eshetőséggel, hogy a hatvanhetes alap összcsohlk. Már arról is beszélnek, hogy a két ország viszonyát egy 1905-ös alapon építsék föl.

Holnap különben Tisza a király elé járul és — mint bécsi tudósítók jelenti — átadja neki a memorandumát, mely a helyzet bonolyult kérdéseivel foglalkozik. Vajjon ez a kihágatás az első lépés a kibontakozás felé, vagy pedig az állapotoknak még kuszábbá való tételé felé: — e pillanatban meg nem állapítható. Bátorra lehet azt állítani, hogy a kivétező fonál a király kezében nyugszik. Ha ő felsége

Az Egyetértés tárczája.

1847 és 1905.

Az Egyetértés eredeti tárczája. Írta: Balla Károly.

Az idei választások részben megkérdésben indokolt, de mindenképp indokoltak látszó örvendés eredménye arra készlet mindnyájunkat, hogy behatároljuk a politikai helyzetváltozás nagy horderejét. A nemzet akaratát, a közvélemény nyomása elemeltáris lökessel segített a függő kérdések lömkegében, mert a mostani választások következtében a döntő elhatározás, a messze kiható események küszöbét juthotunk el. Vagy átélünk ezen a küszöbön és igyekszünk előre, előbbre jutni, vagy pedig a hosszás tételődésnek az lesz a következménye, hogy a nemzeti ügy elcsúsztatásának és minden rendelkezésre álló eszköz segítségével hátrahoztatunk. Pedig ilyen és ekkora győzelemre nehezen kínálkozik új alkalom, mert ma határozott győzelem aratunk a szabadelvűnek nevezett, valójában pedig a régi, 1848 előtti konzervatív tábor avult elvei felé hajló pártban.

Ha az előzményeket, a tényleges állapotot és a függetlenségi többségre háramló feladatokat egybevetjük, nem tölzünk akkor, a mikor feltűnő sok hasonlatosságot vélünk felfedezni az 1848 előtti és a mai korszak között. Az 1842—46-iki országgyűlés szintúgy viselkedett, mint a legutóbbi felszólított parlament. A függetlenségi (akkor szabadelvű) párt ostromán megvált az az eredményre, hogy a kormány kénytelen volt a nemzet némely liberális szellemű követelményeit teljesíteni, de már ugyanakkor kézen állott a kormány a jövődó tervekkel. Kezdték húzódozni a további eredményekről és megcsinálták a szabadelvűk ellen indított választási hadjárat tervét. Szémetek a pártcsok a főispánokhoz, adminisztrátorokhoz és konzervatív pártállású férfiakhoz. Dolgozott az

erősök, a megfélemlítés, a vesztegetés és bekerült az 1847-iki parlamentbe a — függetlenségi többség. Epp úgy, mint most. Akkor is olyan volt a közhangulat, a nemzet meggyőződése, hogy más eredményt várni nem lehetett. Az utolsó rendi országgyűlés, a mely megszavazta a jog- és törvényelötti egyenlőséget, 1847 november 12-én megnyílt. Magyar nyelven, az udvar tagjainak jelenlétében személyesen nyitotta meg a király az országgyűlést. Megindultak a tárgyalások. A kormány az elodázás politikáját követve, az ellenzéki szabadelvűk tábora pedig viemelésül körtelette a még elintézetlen serelemek orvoslását, a szabadelvű alkotmányreformokat, az új Magyarország törvényes konstitálását. V. Ferdinánd király leiratot küldött az országgyűlésnek. Igért reformokat. De az ellenzék nem engedett meg az ígéretekkel. Ami érthető is volt. Az ország evszázadok óta csak ígéretekkel kapott és a serelemek felpanaszolásában keszezt enyhülést.

Ekkor érkezett el a döntő pillanat. Ekkor vált aktuálissá egy Kossuth Lajosnak a szereplése. Szent hevíletében megokolta a csehőhöz nem vezető érvöedést és 1847 november 27-én elmondotta ismeretes argumentumát, kiadta a jelszót:

— A nemzetnek új stádiumba kell lépnie, azon törekvések stádiumába, hogy serelemek többé ne törtenhessenek! Az országgyűlésnek egy része, Szechenyi István gróffal az élén, megretten. Igyekszik Kossuthot és a többséget a döntő lépéstől visszatartani, lebeszélni, de Szechenyi indítványát leszavazták. Az alsóházának vezetője lesz és marad Kossuth Lajos. A konzervatívok meg egyszer szervezkednek, talpra állanak. Az alsóház üzenetet a királyi leiratra adandó választófelirat dolgában a maradiák többségéből álló főrendiház nem fogadja el, visszaküldi. És mi lett a válság? Talán megpuhat az alsóház? Dehoggy. Egyszerűen lathá veli az önértelét, elejti a leirati javaslat újabb tárgyalását, félreteszi a javaslatot és ezzel szavállásra kényszeríti a kormányt. Az alsóház előveszi a serelemek so-

rozatát, tárgyalni kezdi. István nádor igyekszik a háborog indulatokat lecsendesíteni, kieszközöl egy kegyelmes királyi leiratot, de az alsóházat nem lehet levenni a lábáról. A leiratnak azonban meg volt az a hatása, hogy — egyetlen egy szavazattöbbséggel tudomásul vették.

Ere felállt Kossuth Lajos és a következő emlékeztetés szavakat mondotta: — E szavazat következtében az országgyűlésen többé béke nem lehet! Legyen hát harc és lesz harc az utolsó perzig!

Ez történt 1847-ben, az akkori országgyűlésben, az alsóházban. A nemzet szervezkedett, a függetlenségre törekvés eszméje hódító körömből indult az országban és a vármegyék sora állást foglaltak a nemzeti ügy diadala jutatása mellett.

A többi ismeretes. A bécsi körök, valamint a kormányval, elkövettek minden lehetőt, hogy gátat vessenek a független szabadelvűség, a nemzeti irányú mozgalmak terjedésének. Nem sikerült. Bécs kénytelen a nemzet tetele elől meghátrálni. Batthyány kabinete megalakult és a kabinethelyet foglalt Kossuth Lajos is. Mert a nemzet többsége ezt így kívánta.

Hát ez régen történt. Ezelőtt csaknem ötvennyoloz esztendővel.

Ötvennyoloz év múltával ugyanezek ellenzék többség jutott be a parlamentbe. Az erősök, megfélemlítés és a bankok erkölcsrontó országos körúta kudarcot vallottak. Ez dacára a függetlenségi és ellenzéki többségnek, a mi politikusaik azou tételődnek, hogy mi lesz mostan? mi fog történni, vagy minek kellene történnie? Nézzünk bátran a szemébe a kérdésnek. Vagy van parlamentáris elv, vagy nincsen. Ha van — addig legalább a szabadelvűeknek gnyolt párttörődék azt vallotta urbi et orbi — akkor az a többségi elv, a mely jó volt nekik, jó lesz nekünk is, függetlenségieknek. Tehát győzzön a többség elve. Es határozzon, de bizonyos erkölcsi tartalommal.

Az a különbséggel, hogy míg a szabadelvű párt többsége politikailag erkölcselsten alapokon nyugodott és tartotta fenn magát, addig a függetlenségi többség a nemzet lelkében, szívében, hazafias gondolkodásában gyökerezik. Mert ugyan ki az a botor, vakmerő, aki azt merne mondani, hogy a nemzet nem akarta és nem akarja az ország politikai és gazdasági függetlenségét? Senki, legalább becsületes magyar lélek az ellenkezőjét nem vallja.

Öt állunk tehát, hogy a két történelvi évszázadban kidomborodó politikai irányzatnak kell döntő csatát vívnia.

1848, vagy 1867! Ez az elv, de még nem ez a lényeg. Mert beszélnünk, imunk jogfolytonosságról. Ha tehát 1867-ben folytatni akarták az 1848-ban konstitált elveket, akkor teljesen egyre megy, hogy becsületes 67-esekből alakuljon-e meg a kormány, vagy ugynevezett 48-asokból. Mert, akik az 1867-iki bi-egyezést komolyan érték és komolyan veszik, azoknak politikai erkölcsi kötelességük az 1848-iki vívmányokat épp a jogfolytonosság szent nevében tovább-és nem visszafeljeszteni. Mert eddig 1867 óta inkább csak az történt, hogy minden kormány lehetőleg az 1867-iki reformtörvényekbe átkeleszöszött 48-as elveket tönkreslyányította, csúrté, csavarta, dekomponálta.

Maradjon meg uralkodóháznak a Habsburg-Lotharingen ház. A 48-as és 67-es törvényhozás ezt nem támadja meg. De szigorúan körvonalazni kell az 1790—91-iki törvényhozásnak a király magatartására vonatkozólag kimondott elveit, rendelkezéseit: azokat kifejezetten fel kell eleveníteni. Ha fenn akartjuk tartani a dualizmust, akkor haljunk a király hat hónapig Magyarországon. Egy udvari bál, a politikai válságok történetéből ismeretes nélfány heti itt tartózkodás nem nyugtatja meg. Ha pedig a két birodalom lehetne ennek az elvnek precíz betartását lehetővé tennék, elevenítsük fel, léptessük életbe a királyi helyettesének, személynéknek, a nádorságnak indítványát. Magyar ügyeket, minázt, ami a nemzetet ide beem és a

külföldön érdekli, Magyarországon kell elintézní. Csak magyar tanácsadók informálják a királyt. A magyar tanácsosok ne lehessenek „titkos” tanácsosok, hanem tegeyenek esküt az ország szeme előtt, hogy felelősségre lehessen öket vonni.

Ha megmaradunk az 1867-ben kimondott paritás mellett, ne kvótákban beszélünk, inkább és szánjuk, hanem helyekedjünk az egyenjogúság, egyenrangúság álláspontjára.

Legyen önálló, magyar hadsereg. Legyen ennek hadura a király. A magyar hadsereget tartjuk el mi. Amnyit tartunk, amennyit elbírnunk. Nagyhatalmi hóbortokat, költséges kísérletezéseket, szammillók pócsoklását ne tölzünk. Szakítsunk azzal a nevetegyes teóriával, hogy az önálló magyar hadsereg nem letképes. Bizak az magy. Majd vizsgálunk mi abba olyan nemzeti személet, olyan faji, erkölcsi erőt, amint egyhamar Ausztria nem, prodkálhat. Mert a nemzet vezényszó nem lehetett soha a hadsereg büvös talizmánja. Ez csak mese. Konok siketségre vall. Nem a vezénylet megterésén mulik a harc kimenetele, hanem a legénység erkölcsi eréke, katonai erénye. Mar pedig a közős hadsereg magyar katonái eddig is nem a német kommandó büvös hatása alatt miveltek azokat a csodákat, amelynek dicősegeit lefogalta az osztrák birodalmi eszme czopfos hagyományja.

A mi határainkat megvédjük mi, a magyar hadsereggel. Ausztria védje a saját határát. A ki Ausztriának ellensége, az következésképp meg nem a miénk. Segítsen Ausztria magán, ha bajba jut. De ne elősködjék a mi nemzeti örökünköl. A felett, hogy harezba megvünk-e, mi határozzunk. Csak akkor segítünk Ausztriát, ha az ő veszedelme a miénkkel közös. Legyen önálló vámterület, gazdasági krízissel fog járnai, az bizonyos, de a krízis kimenetele miatt ne fájjon a feje Ausztriának. Mert eddig sem volt őszinte a miattunk képzelt fájdalom. Ha a legkisebb Balkán állam megelhet, meg tudunk élni mi is. Ha nincs elég pénzünk, majd idejön a belga, angol, francia, nem e







talosseg... a közös... azután... a hoko... a közös... a közös... a közös...

Szerda, február 1.

meg ne támadják őket. És a csodás éjszakában... Pedig szegény bakák mennyivel szivesebben... — Oroszellenes mozgalom Párisban. Párisból, az orosz szimpátia speciális hazájából...

megkapja a nagyváradi rendőrség, amely közli a bankoknál a papírok számát... — Fratsili Doligez tea és kávé kereskedése Budapest, Andrássy ut 9. Ferenciek-ter 1. Királyi bérpalota; Futárban és Treszben.

EGYETÉRTES

Asszonyok: Koch Jánosné, Perold Flóriáné, Helt Juháné, Reiner Mária, Freisler Gyuláné... — Athléta táncestély. A Magyar Athletikai Club előrend bálja február 1-én...

kapunk, melynek hűsö fénye nem világít felénk... — Elhunyt festő. Romából jelentik, hogy ott Ernanno Corradi tanár, smert tájképfestő... — Székely- és székely. Székely Irén székelykorában külföldi a bur háború, mire 5 perczig se habozva s felesével a karddal a füzékantat...

TÖRVÉNYSZEK

— Ekkortól a Kurján. Báro Szentkereszthy Zsigmond volt kolozsvári törvényszéki elnök, kit a király meg a mult évben nevezett ki a Kurja fidesz bírójává... — Székely- és székely. Székely Irén székelykorában külföldi a bur háború, mire 5 perczig se habozva s felesével a karddal a füzékantat...

TÁVIRATOK

A francia kulturharca. Páris, jan. 31. Bienvenue Martin közoktatási miniszter az egyháznak az államot való elválasztását tartalmazó törvényjavaslat kidolgozásával foglalkozik...

Közgazdasági táviratok

Berlin, jan. 31. A Laura-kórház felügyelő bizottságának mai ülésén bejelentették, hogy 1904. 1905-ik évi költségvetését 3,381,039 márkára (—483,185 márkára) módosította.

MULATSÁGOK

Építőiparosok bálja. Hasonlódtak napja áll az ideai farsang s a január havi mulatság sorozatát méltóan fejezte be ma este a Royal-szálló dísztermében megtartott Építőiparosok bálja.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Kilicirankie herceg. (Marchall) Róbert három felvonásos szerelmi története. Fordította Mihály József. Bemutatták ma a Nemzeti Színházban.

Vérgyógyítás

Hemopátia. Ezen új eredeti gyógyszerrel sikerrel lehet alkalmazni KÖZVÉNY, ASTHMA, SZIV. VESE, GYOMOR, BEL- és HÓLYAG-bántalmakat, súlyos IDEG. VER. és FŐRHÁJOK-nál. Emlékeztető azokról, akiknek ez a gyógyszer megadta a teljes gyógyulást és azonnal be kell venni a megadott dózist és egyenként meg kell venni a megadott mennyiséget.

Serravallo's China-bor vassal

Erősítő szer gyengélkedőknek, vérszegényeknek és fiataloknak. Étvágyjavító, idegcsillapító és vérjavító szer. Pámpás köz. — Több mint 2000 éves tapasztalat. J. SERRAVALLO, Triest-Barcola. Kapható a gyógyszerárakban. 4 literes palack K. 2.40, 1 literes K. 1.40.





